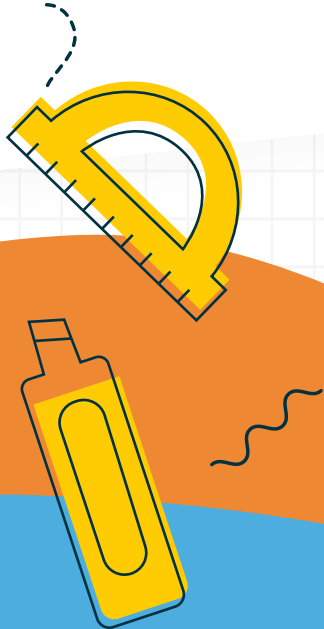

project
STERK

Lesbrief Educatieprogramma

Inleiding

Beste (gast)docent,

In deze handleiding geven we je graag een indruk van het lesmateriaal dat hoort bij Project STERK. Deze les is ontwikkeld voor basisschoolleerlingen van groep 5-6 en 7-8 en gaat over het weerbaarder maken van kinderen tegen offline en online gevaren die kunnen leiden tot een vermissing.

Op de volgende pagina's lees je in vogelvlucht waar de les en de opdrachten over gaan en krijg je tips en handvatten om de les in goede banen te leiden.

Diverse onderdelen van het materiaal vormen een opstapje naar een gesprek met de klas, zoals de PowerPointpresentatie of het introductiefilmpje.

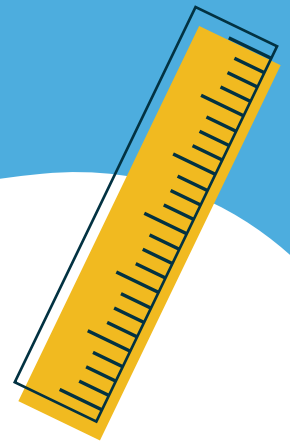
Je vindt alle onderdelen op: <https://www.podiumvooronderwijs.nl/sterk>

Bedankt voor je inzet en we wensen je veel succes en inspiratie toe bij het voorbereiden van je (gast)les!

Het team van Stichting AMBER Alert Europe.

Stichting AMBER Alert Europe zet zich in voor vermiste en ontvoerde kinderen in Europa. Een belangrijke taak is preventie.

Om kinderen te leren hoe ze zichzelf kunnen beschermen tegen een vermissing, heeft SAAE het initiatief genomen voor het STERK project. Dit richt zich op het vergroten van de zelfredzaamheid en weerbaarheid van kinderen tussen 8 en 12 jaar. Na afloop van de les zijn kinderen weerbaarder tegen offline en online gevaren die kunnen leiden tot een vermissing.

Doelgroep

Dit lesmateriaal is bedoeld voor leerlingen van de middenbouw (groep 5/6) en de bovenbouw (groep 7/8) van het basisonderwijs.

Het onderwerp en onze uitwerking sluit aan bij de lessen Burgerschap en kerndoel Oriëntatie op jezelf en de wereld (OJW). Denk hierbij aan meningsvorming, kritisch denken en samenwerken.

Daarnaast past de gastles goed bij de lessen over mediawijsheid en sociale veiligheid.

OJW 34

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische toestand van zichzelf en anderen.

OJW 35

De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.

Uitgangspunten

Het lesmateriaal:

- is geschikt voor een gastles van circa 60 minuten
- bestaat uit diverse interactieve werkvormen
- biedt handvatten om het gesprek met de leerlingen aan te gaan
- sluit aan op de belevingswereld van de leerlingen

Onderdelen lesmateriaal

- Digitale presentatie (korte introductie, filmpjes, stellingen en tips voor een discussie)
- Handleiding voor gastdocent met achtergrondinformatie en handvatten voor de sessie
- Printbare opdrachtkaartjes met opdrachten voor rollenspel

Opbouw van de les

De les bestaat uit een introductie, een kern en een afsluiting.

Lesonderdeel	Wat	Middel
Vorbereiding	Voormeting	Formulier invullen
Introductie	Kennismaking, activeren van de voorkennis	Groepsgesprek/presentatie
Kern	Preventiefilmpjes	Presentatie
	Stellingen	Presentatie
	Rollenspel	Opdrachtkaartjes
	Discussie	Groepsgesprek
Verwerking	Afsluiting	Groepsgesprek
	Nameting	Formulier invullen

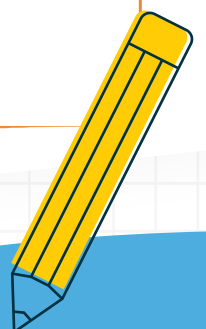
Inleiding (5 minuten)

De sessie begint met een korte introductie. Hierin stel je jezelf voor, leg je uit wat het doel van project STERK is en introduceer je Stichting AMBER Alert Europe.

Het gaat hierbij om het activeren van de voorkennis, wie heeft er al eens van Amber Alert gehoord? Neem bijvoorbeeld iets mee dat met Stichting Amber Alert Europe te maken heeft (een foto, een krantenbericht, een aandenken) om het gesprek op gang te brengen. Vertel de klas over je eigen ervaringen, hiermee maak je het onderwerp concreet. Voor de leerlingen is het een kans om vragen te stellen.

Voorbeeld: maak een vergelijking tussen een (echte) hamer / zaag en een iPad of telefoon met internet. Wat is gevaarlijker om te gebruiken? Dat hangt er vanaf hoe je er mee omgaat. Leg uit dat je veilig met een hamer of zaag kunt werken als je weet wat je doet en als je jezelf beschermt. Dat is met internet net zo. Vraag de leerlingen wat de gevaren van internet zouden kunnen zijn. Net zoals dat je altijd even laat weten waar je heen gaat en met wie als je met iemand afsprekt.

- Open de PowerPoint presentatie op het digibord. Vertel kort wie je bent en vertel kort iets over Stichting AMBER Alert Europe.
- Onder alle dia's staat een korte toelichting in het opmerkingenveld met wat je bij de dia kunt vertellen en welke vragen je kunt stellen aan de klas om een gesprek op gang te brengen.
- De PowerPoint presentatie leidt je door de verschillende lesonderdelen heen.

Preventiefilmpjes (15 minuten)

Laat de leerlingen de preventiefilmpjes en "Geef jezelf niet bloot" en "Samen Slim met Simon" zien.

De leerlingen hebben nu allerlei nieuwe informatie gekregen die ze moeten verwerken. In de presentatie staan stellingen die terugslaan op de animatiefilmpjes. Hiermee breng je het gesprek met de klas op gang.

- Bespreek na ieder filmpje 2-3 stellingen met de leerlingen. Wie is het eens met de stelling en wie niet? En waarom?

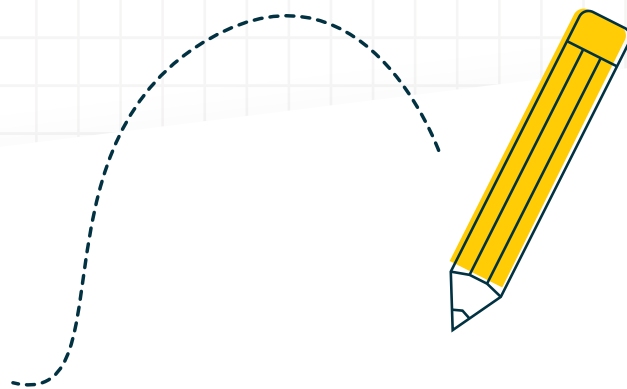
Rollenspel (20 minuten)

De leerlingen maken zich de nieuwe informatie eigen door het spelen van enkele rollenspellen. Gebruik hiervoor de opdrachtenkaartjes. Geef de leerlingen de vrijheid om er hun eigen draai aan te geven, maar stuur bij als het nodig is.

Maak groepjes van 4 – 5 leerlingen en geef elk groepje drie opdrachtkaartjes. Ze oefenen hierbij om op een weerbare manier te reageren in een mogelijk gevaarlijke situatie. Geef de leerlingen de vrijheid om er hun eigen draai aan te geven, maar stuur bij als het nodig is.

Leg uit dat de leerlingen mogen overdrijven, maar dat de bedoeling wel serieus is: hoe herken je een mogelijk gevaarlijke situatie en wat doe je dan? We gaan er in dit spel van uit dat de onbekenden geen goede bedoelingen hebben. In het echt kan dit soms anders zijn!

- Gebruik de opdrachtkaartjes van het knipvel verderop in deze handleiding. Op de kaartjes staan de situatie en de verschillende rollen beschreven.
- Leg kort de spelregels uit. Er is steeds de leerling (hoofdpersoon), de onverwachte situatie / onbekende en de hulptroupe. Daarnaast mogen de overige leden van het groepje observeren, adviseren en samenvatten waar nodig.
- Laat de leerlingen per situatie een andere rol kiezen.

Discussie (10 minuten)

Na het rollenspel is er ruimte voor discussie waarin je de uitkomsten van het rollenspel kunt bespreken en kunt vergelijken met hoe de leerlingen dit zelf in de praktijk kunnen toepassen.

Herhaal de belangrijk leerpunten,

Samen slim met Simon:

- Wil je afspreken, vraag het eerst aan je ouders
- Vertel je ouders altijd waar je heen gaat en met wie
- Als het iemand is die niet verwacht of iemand die je niet kent, ga dan niet
- Voelt het niet goed, ga dan niet
- Ben je verdwaald, raak dan niet in paniek... vraag andere ouders om hulp
- Ken je adres, de naam van je ouders en hun telefoonnummer uit je hoofd

Geef jezelf niet bloot:

- Online is niet alles wat het lijkt
- Deel nooit foto's waar je spijt van krijgt
- Geef nooit persoonlijke informatie door
- Vertel altijd aan iemand met wie je afspreekt en waar je heen gaat
- Als je afspreekt, spreek dan af op een plek waar ook andere mensen zijn

! Slot (10 minuten)

Tot slot vat je de belangrijkste lespunten samen, laat je de leerlingen de nameting invullen via het invulformulier en sluit je de sessie af.

! Na de les

Vul het [evaluatieformulier](#) voor leraren in, deze vind je ook op Podium bij het lesmateriaal. Vul ook het [voor-en nametingformulier](#) voor leraren in.

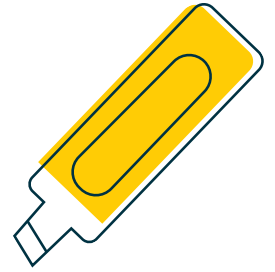

Een gevoelig onderwerp

Hoe breng je in de klas een gevoelig onderwerp als grooming (online kinderlokken) ter sprake? Hoe praat je over mogelijke online of offline gevaren zonder paniek te zaaien? Hier ligt de uitdaging voor jou als gastdocent, om het onderwerp serieus maar toch ook met enige luchtigheid te behandelen. Het is tegelijkertijd een kans om leerlingen te laten inzien dat ze zélf het verschil kunnen maken, dat ze hulp moeten vragen als dat nodig is en dat ze zich kunnen herkennen in het verhaal van anderen.

- De animatiefilmpjes introduceren het thema **via een omweg** bij de leerlingen. Ze krijgen zo minder het gevoel dat ze rechtstreeks worden aangesproken, maar dat ze kunnen reageren op de hoofdpersonages in het filmpje.
- **Praten over een fictief persoon of fictieve situatie** helpt om gedachten en gebeurtenissen te verwoorden. De stellingen en rollenspellen zetten de leerlingen aan het denken.
- Zorg voor **een kleine en veilige setting**. Zo kun je bijvoorbeeld tafelgroepjes maken met een mentor of docent tijdens de discussie, als een klassikaal gesprek niet prettig voelt. In kleine groepjes voelen leerlingen zich vaak veiliger om te vertellen of dingen te vragen.
- Het is belangrijk dat de leerlingen **niet tegen hun zin** praten over eigen ervaringen. Maar als ze dat juist willen, kan het natuurlijk wel. Je kunt hierbij sturen en begeleiden.

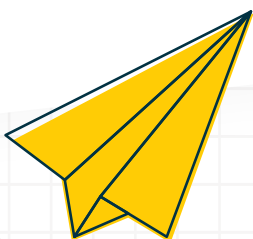
Tips voor (gast)docenten

Een goede voorbereiding is belangrijk!

- Bekijk van te voren de presentatie en zorg dat hij klaarstaat op het digibord (in overleg met de klassendocent)
- Weet je weetjes; bedenk welke vragen leerlingen zouden kunnen stellen
- Neem contact op met docent (tijdens pauze of eind van de dag) bespreek:
 - Leeftijd en niveau van de groep
 - Wat de beginsituatie van de leerlingen is (voorkennis, ervaring)
 - Vraag of er speciale aandachtspunten zijn met betrekking tot het onderwerp
 - Waar je moet zijn en hoe laat?
 - Hoeveel lestijd heb je?
 - Kan de docent de presentatie vast klaarzetten op het digibord? Hoe aanleveren?
 - Rolverdeling tijdens de gastles, dat hij/zij tijdens de les aanwezig is
 - Eventuele wensen t.a.v. de ruimte, de opstelling, enzovoort

Algemene tips

- Leg contact met de groep (anticiperen, oogcontact, aanspreken, dialoog); vlucht niet in monoloog
- Geef complimenten, betrek de leerlingen door ze aan te moedigen om mee te denken. Domme vragen of antwoorden bestaan niet
- Maak korte zinnen, gebruik eenvoudige woorden, pas op met jargon
- Sluit aan bij de belevingswereld van je doelgroep
- Informeer (overtuigen kan weerstand oproepen)
- Vertel liever veel over een klein beetje, dan omgekeerd
- Houd eventueel een print van de presentatie en de toelichting bij de hand
- Neem voorwerpen/voorlichtingsmateriaal mee; gebruik het in je les
- Maak gebruik van je kracht (spannende verhalen, mooie voorwerpen)
- Houd de inhoud dicht bij je eigen kennis/ervaring
- Bespreek gevoelige onderwerpen in de derde persoon (praten over een ander is makkelijker)
- Beperk de mogelijkheid tot het geven van foute antwoorden; stel vragen waarop een ieder wel een antwoord kan geven
- Geef een beurt zonder vingers op te laten steken
- Zorg dat je een vraag of opmerking van een leerling echt begrijpt; vraag eventueel om verheldering

Knipvel

Project STERK

SITUATIE 4
Nieuwe Snapvriend

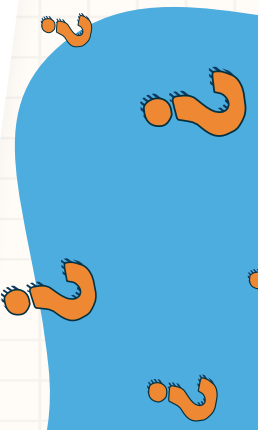
Je hebt een nieuwe vriend op Snapchat. Hij zegt dat hij even oud is als jij. Je nieuwe vriendje stuurt grappige filmpjes over zichzelf en vraagt of jij dat ook wil doen.

Wat doe je?

Rol 1: de leerling
Rol 2: de 'nieuwe vriend'
Rol 3: iemand die kan helpen (ouders, opa, oma, oppas)

Project STERK

SITUATIE 2
De weg kwijt

Je bent aan het spelen bij een vriendje en jullie gaan samen spelen in een park om de hoek. Je kent de buurt niet zo goed. Opeens zie je je vriendje niet meer. Er lopen wel andere mensen in het park.

Wat doe je?

Rol 1: de leerling
Rol 2: het vriendje
Rol 3: mensen in het park

Project STERK

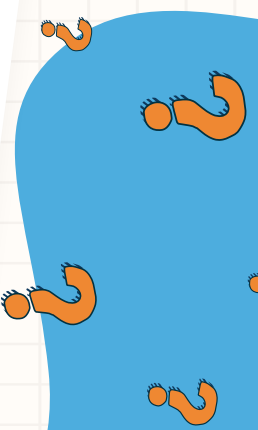
SITUATIE 5
Een geheim feest

Je krijgt via Snapchat een uitnodiging voor een leuk maar geheim feest. Het is 's avonds in het park met een stel oudere kinderen en je mag het niet aan je ouders vertellen. Die zouden het waarschijnlijk ook niet goed vinden.

Wat zeg je? Ga je?

Rol 1: de leerling
Rol 2: de onbekende feestgangers
Rol 3: iemand die kan helpen (ouders, opa, oma, oppas)

Project STERK

SITUATIE 3
De nieuwsgierige speler

Je speelt je favoriete spel op de spel-computer. Opeens krijg je een chatbericht van een speler die je in het echt niet kent. Hij of zij stuurt aardige berichtjes en wil graag van alles van je weten.

Wat doe je?

Rol 1: de leerling
Rol 2: de onbekende speler
Rol 3: iemand die kan helpen (ouders, opa, oma, oppas)

Achtergrondinformatie

AMBER Alert Europe - Stichting voor vermiste kinderen

Elk vermist kind is er één te veel. Daarom zet AMBER Alert Europe - Stichting voor vermiste kinderen zich in heel Europa in om vermiste of ontvoerde kinderen weer veilig terug thuis te brengen. En dragen we bij aan de bescherming van kinderen tegen een vermissing, zowel online als offline. Want elk kind verdient het om veilig op te groeien.

Over ons

Bij AMBER Alert Europe - Stichting voor vermiste kinderen richten we al onze activiteiten op het beschermen van kinderen tegen vermissing of ontvoering en het bijdragen aan de opsporing van vermiste of ontvoerde kinderen in Europa.

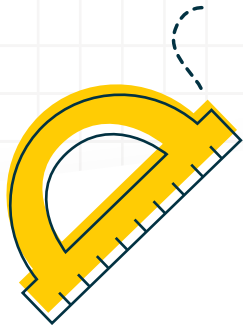
We werken aan preventie- en bewustwordingscampagnes, verzorgen trainingen voor experts op het gebied van vermissingen, voorzien landen van AMBER Alert-systemen, voeren onderzoek uit en maken ons hard voor veranderingen in wet- en regelgeving die kinderen beter beschermen.

Dit doen we niet alleen. We werken samen met 44 organisaties, waaronder Ministeries, Politie en NGO's in 28 landen om een veiligere omgeving te creëren voor kinderen. Ook kunnen we rekenen op de steun van onze vele Nederlandse partners, die ons helpen bij het verwezenlijken van onze missie.

Disclaimer

Per 23 november 2021 heeft AMBER Alert Europe - Stichting voor vermiste kinderen het AMBER Alert overgedragen aan de Nederlandse Politie. AMBER Alert Europe - Stichting voor vermiste kinderen heeft geen enkele betrokkenheid bij het versturen van AMBER Alerts of andere vermist-kind-alerteringen in Nederland.

AMBER Alert Europe - Stichting voor vermiste kinderen zet zich in voor vermiste en ontvoerde kinderen in Europa. Een belangrijke taak is preventie, bijvoorbeeld door het geven van gastlessen aan kinderen om ze weerbaarder te maken tegen offline en online gevaren die kunnen leiden tot een vermissing.

Buikgevoel

Ontdek meer

Buikgevoel - Een prentenboek over het volgen van je intuïtie en jezelf veilig houden, en hoe het een waardevolle aanvulling kan zijn op het STERK-project om kinderen tussen groep 5 en 8 jaar weerbaarder te maken tegen een vermissing.

Over buikgevoel

Buikgevoel is ontstaan vanuit de wens om kinderen te leren hoe ze zichzelf kunnen beschermen tegen een vermissing. Jaarlijks raken er in Nederland 17.000 kinderen vermist, dat zijn er maar liefst 47 per dag. Om dit enorme aantal terug te dringen, is het van cruciaal belang om kinderen op jonge leeftijd de vaardigheden en kennis aan te leren die ze nodig hebben om veilig te blijven.

Belangrijke handvatten

Aan de gastdocenten en leraren die met het STERK-project aan de slag gaan, willen we Buikgevoel als extra hulpmiddel aanreiken om kinderen al weerbaar te maken tegen een vermissing. Met Buikgevoel krijgen kinderen belangrijke handvatten op een speelse en positieve manier aangereikt, gebaseerd op vijf tips van experts op het gebied van vermiste kinderen.

Buikgevoel ook geschikt voor de jongere doelgroep (3+)

Voor de jongere doelgroep vanaf 3 jaar is Buikgevoel een uitstekende manier om het onderwerp veiligheid en intuïtie bespreekbaar te maken. Door op jonge leeftijd al kennis te maken met deze essentiële vaardigheden, leggen we de basis voor hun weerbaarheid in de toekomst.

Bestel nu!

Buikgevoel kan besteld worden op: www.amberalert.eu/nl/buikgevoel. Hiermee bescherm je niet alleen je eigen kinderen maar ook die van anderen. Iedere euro die wordt besteed aan het boek gaat naar nieuwe projecten om kinderen in Nederland weerbaarder te maken tegen een vermissing. Het boek wordt gratis verzonden, dus het is gemakkelijk toegankelijk voor iedereen.

project STERK

Colofon

Copyright © 2023 Stichting AMBER Alert Europe

STERK is ontwikkeld door Stichting AMBER Alert Europe met de ondersteuning van een team van deskundigen, waaronder vermissingsexperts van de politie uit 38 landen, kinderpsychologen en gedragswetenschappers. Met speciale dank aan Podium voor onderwijs.

Contactgegevens:

info@amberalert.eu

Stichting AMBER Alert Europe

Peter Treckpoelstraat 4

6191 VK Beek

Nederland

